

KVALITA TECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

FIRMY A ŠKOLY CHTĚJÍ VÍCE A LÉPE SPOLUPRACOVAT. STÁT MÁ POMOCI

Zuzana Keményová
zuzana.kemenyova@economia.cz

Robot Advee na první pohled vypadá jako by právě přičestoval z budoucnosti. Přes metr a půl vysoký stroj umí rozeznat lidskou tvář, mluvit s okolím, dokáže vytisknout letáček, a dokonce sám chodí. Původně měl Advee být jen jezdicí monitor, absolventi z brněnského Vysokého učení technického (VUT) z něj ale společně s firmou Bender Robotics udělali futuristický stroj, který v mnohém nahradí člověka. Slouží k reklamním účelům, přehrává videa, dokáže člověku poradit nebo dát informace o konkrétním výrobku, firmě nebo události. Sloužit může návštěvníkům na veletrzích, v muzeích, lektičních halách nebo na kongresech.

Advee je jedním z projektů, v nichž se podařilo spojit teoretické znalosti a inovativní myšlení studentů s praktickým zájmem výrobní firmy. Právě propojení technických škol s firmami je v Česku velké téma, o kterém se už roky mluví, protože spolupráce byznysu a akademiků se zatím ve větším měřítku nedaří a firmy si stěžují, že absolventi k nim nastupují nepřipraveni do praxe. Zatímco někde se situace zlepšuje, jinde spolupráce stále vázne. „S Univerzitou Pardubice řešíme dva projekty a několik spíše menších úkolů,“ říká Vladimír Velebný, spolumajitel společnosti Contipro. „Něco jde hladce, něco hůře a potom se to třeba obrátí. Na spolupráci s univerzitou si nejvíce cením, že je skutečně zaměřena na výsledek,“ hodnotí Velebný.

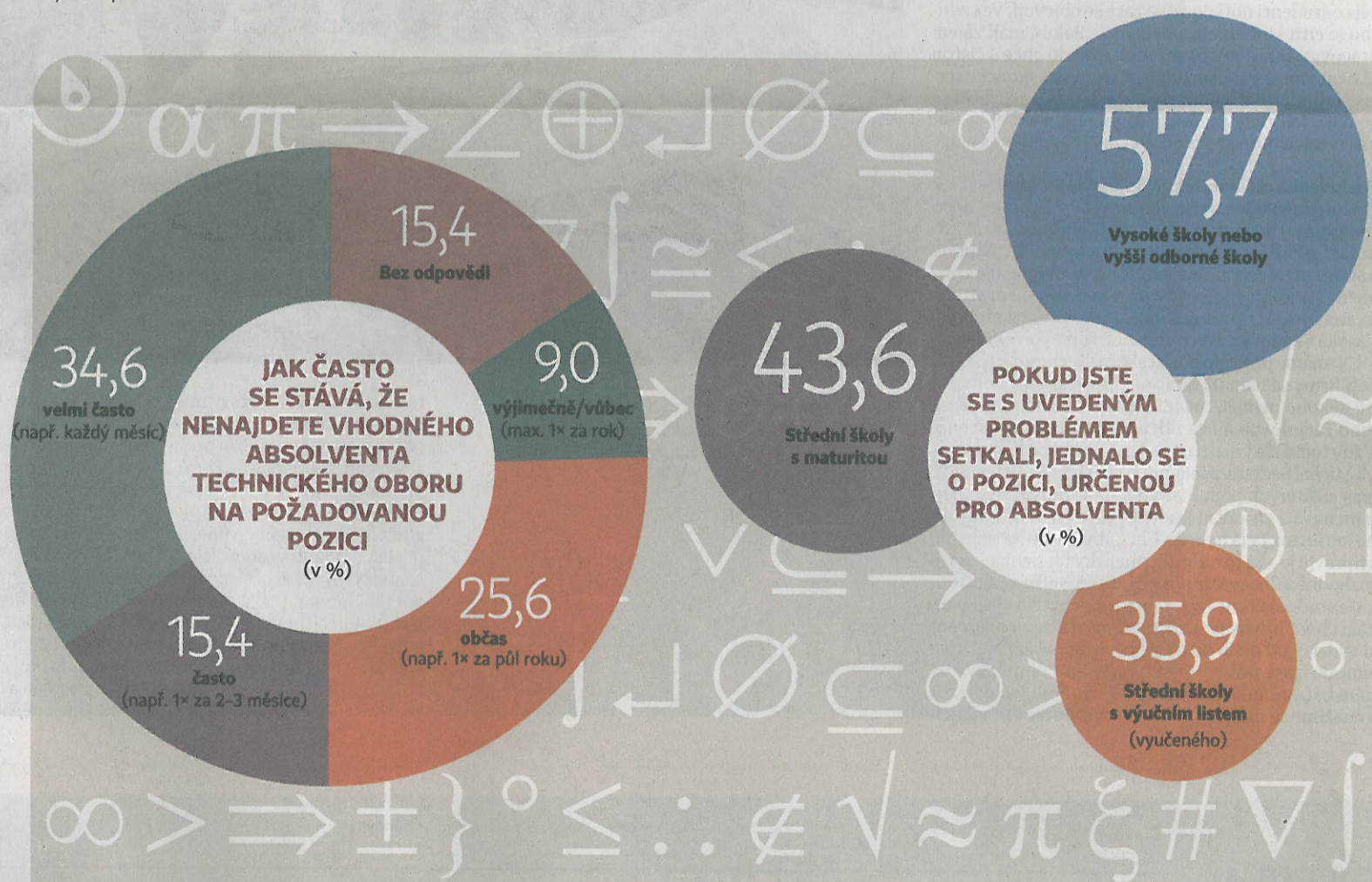
Prorektor: Společné projekty vyžadují příliš byrokracie
Naopak prorektor brněnského VUT Lubomír Grmela je nespokojený s tím, že na firmy čeká při spolupráci se školami tolik byrokracie, že často raději na projektu pracují samy. Spolupráci škol a firem totiž částečně dotuje Evropská unie speciálními granty, na ty ale není lehké dosáhnout. „Mělo by se to celé zjednodušit, aby firmy neměly s těmi projekty tolik administrativy. Navíc neustále narůstá finanční spoluúčast těch podniků, tedy výše prostředků, které do toho musí dát. I proto pravých spoluprací na bázi smluvního výzkumu ubývá jak do počtu, tak i finančních objemů,“ upozorňuje Grmela.

Absolventa techniky nenajde více než třetina firem
Firmy i školy si dobře uvědomují, že spolupráce mezi studenty a byznysem v mnoha případech nefunguje, jak by měla, a že to škodí oběma stranám. Podle aktuální ankety svazu průmyslu mezi téměř osmdesáti firmami se více než třetina, celých 35% firem, velmi často potýká s tím, že nemůže najít vhodného absolventa techniky. Další 41% firem se do takové situace dostává často nebo občas. Univerzity i podniky proto přicházejí s projekty, které by měly lepší spolupráci nastartovat. Například Svaz průmyslu a dopravy, jenž zastupuje více než 1400 firem, upozorňuje, že už nyní mají firmy možnost zapojit se do výuky ve školách – od mateřských až po vysoké – a připravovat si tak své budoucí zaměstnance.

„Vědí například firmy o tom, že mohou se školou dohodnout výuku konkrétních témat a technologií, které daný podnik používá? A že ředitel školy může angažovat jejich zkušené pracovníky jako odborníky z praxe?“ ptá se Miloš Rathouský ze svazu průmyslu. Vzniká i řada dalších projektů, například soutěže pro studenty, jako je Byznys trefa na pardubické univerzitě, které vybízejí k přípravě podnikatelských záměrů. Významný je také projekt Pospolu, který realizuje ministerstvo školství a Národní ústav pro vzdělávání a který poběží do října. Jeho cílem je zjistit, jaké konkrétní změny je třeba udělat, aby spolupráce mezi firmami a školami fungovala lépe. Již nyní se do pilotní fáze zapojilo 38 škol, 100 firem a zhruba tisíc žáků. Jedním z vylepšení, která projekt testuje, je například vzájemná dohoda firem a škol, které by si ještě před zahájením praxe určily, co přesně se student během praxe nebo stáže má ve firmě naučit.

FIRMY TĚŽKO SHÁNĚJÍ MLADÉ TECHNIKY

Mladí technici jsou na trhu práce nedostatkovým zbožím a firmy si už roky stěžují, že na mnoho pozic jednoduše nedokážou nabrat mladou krev. Anketa Svazu průmyslu a obchodu mezi téměř osmdesátkou významných českých podniků zjišťovala, v čem je z pohledu zaměstnavatelů největší problém.

PROČ SE NEPOTKÁVAJÍ POTŘEBY FIREM S MOŽNOSTMI ŠKOL A JEJICH ABSOLVENTŮ? (v %)

financování škol za žáka („na hlavu“)	46,2
nezájem škol o to, co požaduje praxe/nezájem o spolupráci obecně	39,7
orgány státní správy a samosprávy (ministerstva, kraje, obce) neplní své úkoly, řeší pseudoreformy místo účinné podpory tam, kde je to potřeba	38,5
chybějící systém krátkodobého plánování potřebných kapacit škol (hlavně na regionální úrovni)	35,9
orientace škol především na požadavky žáků/rodičů	33,3
kvalita učitelů a jejich nízké finanční ohodnocení	28,2
svoboda žáků/rodičů vybírat si školu a obor bez ohledu na budoucí uplatnění („módní obory“)	21,8
nedostatečné materiální vybavení škol	16,7
nízký podíl prostředků na vzdělávání v rámci rozpočtu státu a krajů	12,8
jiné	7,7

Na některé otázky mohli respondenti uvést více odpovědí

SOUHLASÍTE S TĚMITO PŘIPRAVOVANÝMI OPATŘENÍMI NA ZLEPŠENÍ STAVU VZDĚLÁVÁNÍ? (v %)

povinná praxe/stáže v podnicích pro učitele odborných předmětů	48,7
možnost uzavírat smlouvy mezi žákem a podnikem o přípravě na budoucí pracovní pozici	46,2
povinná maturita z matematiky	43,6
rozšíření rozsahu praktického vyučování pro žáky maturitních oborů	43,6
povinné přijímací zkoušky z českého jazyka a matematiky na maturitní obory	41,0
povinné dílny/poszemky na základních školách	38,5
zavedení mistrovských zkoušek	34,6
snížení podílů žáků na víceletých gymnáziích	23,1
kariérní systém pro pedagogy (jako u lékařů)	20,5
povinná účast zaměstnavatelů u závěrečných/maturitních zkoušek	14,1
jiné	5,1

FIRMY A ŠKOLY CHTĚJÍ VÍCE A LÉPE SPOLUPRACOVAT. STÁT MÁ POMOCI

26.3.2015 Hospodářské noviny str. 1 Příloha - Kvalita technického vzdělávání

Zuzana Keményová Univerzita Pardubice

Robot Advee na první pohled vypadá jako by právě přicestoval z budoucnosti. Přes metr a půl vysoký stroj umí rozeznat lidskou tvář, mluvit s okolím, dokáže vytisknout letáček, a dokonce sám chodí. Původně měl Advee být jen jezdící monitor, absolventi z brněnského Vysokého učení technického(VUT)zněj ale společně s firmou Bender Robotics udělali futuristický stroj, který v mnohém nahradí člověka. Slouží k reklamním účelům, přehrává videa, dokáže člověku poradit nebo dát informace o konkrétním výrobku, firmě nebo události. Sloužit může návštěvníkům na veletrzích, v muzeích, letištních halách nebo na kongresech.

Advee je jedním z projektů, v nichž se podařilo spojit teoretické znalosti a inovativní myšlení studentů s praktickým zázemím výrobní firmy. Právě propojení technických škol s firmami je v Česku velké téma, o kterém se už roky mluví, protože spolupráci byznysu a akademiků se zatím ve větším příliší nedaří a firmy si stěžují, že absolventi k nim nastupují nepřipraveni do praxe. Zatímco někde se situace zlepšuje, jinde spolupráce stále vázne. „S **Univerzitou Pardubice** řešíme dva projekty a několik spíše menších úkolů,“ říká Vladimír Velebný, spolujednatel společnosti Contipro. „Něco jde hladce, něco hůře a potom se to třeba obrátí. Na spolupráci s **univerzitou** si nejvíce cením, že je skutečně zaměřena na výsledek,“ hodnotí Velebný.

Prorektor: Společné projekty vyžadují příliš byrokracie Naopak prorektor brněnského VUT Lubomír Grmela je nespokojený s tím, že na firmy čeká při spolupráci se školami tolik byrokracie, že často raději na projektu pracují samy. Spolupráci škol a firem totiž částečně dotuje Evropská unie speciálními granty, na ty ale není lehké dosáhnout. „Mělo by se to celé zjednodušit, aby firmy neměly s těmi projekty tolik administrativy. Navíc neustále narůstá finanční spoluúčasť těch podniků, tedy výše prostředků, které do toho musí dát. I proto pravých spoluprací na bázi smluvního výzkumu ubývá jak do počtu, tak i finančních objemů,“ upozorňuje Grmela.

Absolventa techniky nenajde více než třetina firem Firmy i školy si dobře uvědomují, že spolupráce mezi studenty a byznysem v mnoha případech nefunguje, jak by měla, a že to škodí oběma stranám. Podle aktuální ankety svazu průmyslu mezi téměř osmdesáti firmami se více než třetina, celých 35 % firem, velmi často potýká s tím, že nemůže najít vhodného absolventa techniky. Další 41 % firem se do takové situace dostává často nebo občas. **Univerzity** i podniky proto přicházejí s projekty, které by měly lepší spolupráci nastartovat. Například Svaz průmyslu a dopravy, jenž zastupuje více než 1400 firem, upozorňuje, že už nyní mají firmy možnost zapojit se do výuky ve školách – od mateřských až po vysoké –, a připravovat si tak své budoucí zaměstnance. „Vědí například firmy o tom, že mohou se školou dohodnout výuku konkrétních témat a technologií, které daný podnik používá? A že ředitel školy může angažovat jejich zkušené pracovníky jako odborníky z praxe?“ ptá se Miloš Rathouský ze svazu průmyslu. Vzniká i řada dalších projektů, například soutěže pro studenty, jako je Byznys trefa na **pardubické univerzitě**, které vybízejí k přípravě podnikatelských záměrů. Významný je také projekt Pospolu, který realizuje ministerstvo školství a Národní ústav pro **vzdělávání** a který poběží do října. Jeho cílem je zjistit, jaké konkrétní změny je třeba udělat, aby spolupráce mezi firmami a školami fungovala lépe. Již nyní se do pilotní fáze zapojilo 38 škol, 100 firem a zhruba tisíc žáků. Jedním z vylepšení, která projekt testuje, je například vzájemná dohoda firem a škol, které by si ještě před zahájením praxe určily, co přesně se student během praxe nebo stáže má ve firmě naučit.

***

PROČ SE NEPOTKÁVAJÍ POTŘEBY FIREM S MOŽNOSTMI

ŠKOL A JEJICH ABSOLVENTŮ? (v %)

financování škol za žáka („na hlavu“) 46,2

nezájem škol o to, co požaduje praxe/nezájem o spolupráci obecně 39,7

orgány státní správy a samosprávy (ministerstva, kraje, obce) neplní své 38,5

úkoly, řeší pseudoreformy místo účinné podpory tam, kde je to potřeba

chybějící systém krátkodobého plánování potřebných kapacit škol 35,9

(hlavně na regionální úrovni)

orientace škol především na požadavky žáků/rodičů 33,3
kvalita učitelů a jejich nízké finanční ohodnocení 28,2
svoboda žáků/rodičů vybírat si školu a obor bez ohledu na budoucí 21,8
uplatnění („módní obory“)
nedostatečné materiální vybavení škol 16,7
nízký podíl prostředků na **vzdělávání** v rámci rozpočtu státu a krajů 12,8
Jiné 7,7
Na některé otázky mohli respondenti uvést více odpovědí

SOUHLASÍTE S TĚMITO PŘIPRAVOVANÝMI
OPATŘENÍMI NA ZLEPŠENÍ STAVU **VZDĚLÁVÁNÍ**? (v %)
povinné praxe/stáže v podnicích pro učitele odborných předmětů 48,7
možnost uzavírat smlouvy mezi žákem a podnikem o přípravě na 46,2
budoucí pracovní pozici
povinná maturita z matematiky 43,6
rozšíření rozsahu praktického vyučování pro žáky maturitních oborů 43,6
povinné **přijímací zkoušky** z českého jazyka a matematiky na maturitní 41,0
obory
povinné dílny/pozemky na základních školách 38,5
zavedení mistrovských zkoušek 34,6
snížení podílů žáků na víceletých gymnáziích 23,1
kariérní systém pro pedagogy (jako u lékařů) 20,5
povinná účast zaměstnavatelů u závěrečných/maturitních zkoušek 14,1
Jiné 5,1

FIRMY TĚŽKO SHÁNĚJÍ MLADÉ TECHNIKY

Mladí technici jsou na trhu práce nedostatkovým zbožím a firmy si už roky stěžují, že na mnoho pozic jednoduše nedokážou nabrat mladou krev. Anketa Svazu průmyslu a obchodu mezi téměř osmdesátkou významných českých podniků zjišťovala, v čem je z pohledu zaměstnavatelů největší problém.

Zdroj: Svaz průmyslu a obchodu ČR, šetření mezi 80 tuzemskými podniky

O autorovi| Zuzana Keményová, <mailto:zuzana.kemenyova@economia.cz>